

28. september 2012

Sporočilo Pooblaščenca ob Svetovnem dnevu pravice vedeti in predstavitev zloženke "Podatki – neusahljivi viri poslovnih idej!"

28. septembra 2002 so se različne organizacije civilne družbe iz številnih držav povezale v organizacijo [Freedom of Information Advocates Network](#) (FOIANet) in ta dan izbrale za Svetovni dan pravice vedeti.

Pravica vedeti izhaja iz ustavno varovane človekove pravice svobode izražanja, ki med drugim zajema pravico zbiranja, sprejemanja in širjenja vesti in mnenj ter pravico do informacij javnega značaja.

Ob svetovnem dnevu pravice vedeti organizacije javnega in nevladnega sektorja, ki se ukvarjajo s tem področjem, opozarjajo na pomembnost transparentnosti in odgovornosti delovanja javnega sektorja ter zagotavljanja pogojev za bolj učinkovito participacijo državljanov pri odločanju o skupnih zadevah.

Tudi Pooblaščenec že osem let od ustanovitve s svojim delom opozarja na pomembnost pravice vedeti in pravice do dostopa do informacij javnega značaja. Žal je mnogo organov širšega javnega sektorja, ki jim Zakon o dostopu do informacij javnega značaja nalaga obveznost zagotavljanja dostopa do dokumentov, še vedno neodzivnih ali neupravičeno zavračajo zahteve prosilcev po dostopu do dokumentov. Kljub temu, da je [svetovna raziskava](#) pokazala, da ima Slovenija enega najkvalitetnejših zakonov na področju dostopa do informacij javnega značaja z močnimi pritožbenimi mehanizmi, je [druga raziskava](#) izpostavila, da praksa dostopa do informacij v Sloveniji vseeno še ni tako učinkovita, kot bi bila lahko. Problem je namreč v slabi praksi nekaterih organov, ki ne odgovarjajo na zahteve prosilcev, se izmikajo odločanju ali zavračajo dostop do dokumentov iz razlogov, ki jih zakon sploh ne predvideva. Poleg tega je Pooblaščenec že ob mnogih priložnostih [izpostavil problem](#), da družbe, v katerih ima država ali lokalna skupnost prevladujoč vpliv, niso zavezane k enaki

učinkovito doseže z aktivno oziroma proaktivno objavo informacij na internetu - organi na ta način namreč zelo pozitivno prispevajo k izboljšanju transparentnosti svojega dela.

V Evropi pa je poleg zahtev po proaktivni objavi vedno večje količine dokumentov vedno bolj razširjen tudi institut t.i. [ponovne uporabe informacij javnega značaja](#), za katero je spletna objava informacij (predvsem v digitalnih in strojno berljivih formatih) še toliko pomembnejša. Podatki javnega sektorja, ki jih zasebni sektor pridobi, obdela in obogati, lahko namreč služijo kot surovina za ustvarjanje različnih proizvodov in storitev, predvsem na digitalnem trgu različnih aplikacij. Organi javnega sektorja pa še vedno ne vidijo makro ekonomskih učinkov ponovne uporabe (zaposlovanje v zasebnem sektorju in večji davčni prihodki) in žal gledajo le na svoje mikro okolje.

V zvezi s ponovno uporabo informacij javnega značaja je Pooblaščenec pripravil zloženko z naslovom ["Podatki – neusahljivi viri poslovnih idej!"](#), ki jo prvič predstavljamo prav ob Svetovnem dnevu pravice vedeti. Z zloženko želi Pooblaščenec, tudi kot partner v projektu LAPSI (Legal Aspects of Public Sector Information), opozoriti na velik potencial ponovne uporabe informacij in pokazati, da obstaja v Evropi živahen trg s takšnimi informacijami. V zgibanki prikazujemo različne primere ponovne uporabe (npr. vremenskih, prometnih, nepremičninskih, finančnih in podobnih podatkov) in izpostavljamo trende, ki so zavladali na tem področju.

Zaradi tesne vezi med uporabo tehnologije in digitalizacijo ter pravico do dostopa in ponovne uporabe informacij javnega značaja, pa si Pooblaščenec želi, da bi v prihodnosti namenili večjo pozornost pametnemu upravljanju z elektronskimi dokumenti ter njihovi objavi na svetovnem spletu. Klasični načini pridobivanja dokumentov od organov javnega sektorja namreč kmalu ne bodo več zadostni, proaktivna objava informacij in vzpostavljane podatkovnih portalov pa bo postajala vse pomembnejša za zagotavljanje informiranosti ljudi in ponujanje podatkov javnega sektorja za ponovno uporabo.

Nataša Pirc Musar,
informacijska pooblaščenka

Neposredna povezava do zloženke: https://www.ip-rs.si/fileadmin/user_upload/Pdf/smernice/Re-Use-net.pdf.